

Uppföljningsrapport

2020 – Regional överenskommelse
om integration och etablering

Innehåll

Bakgrund	2
Uppdragsbeskrivning	2
Metod	2
Avgränsning	2
<hr/>	
Genomförda insatser	3
Bosättning och mottagande	3
Arbete och utbildning	3
Hälsa och föräldraskap	6
<hr/>	
Lärdomar och rekommendationer	8
<hr/>	
Fotnoter	9

Bakgrund

Uppdragsbeskrivning

Överenskommelse om integration och etablering (vidare RÖK) är framtagen på uppdrag av rådet för social hållbarhet [1] i Uppsala län (vidare rådet). Överenskommelsen antogs på rådets möte den 22 november 2018 och gäller från januari 2019 till december 2021.

Förarbetet med RÖK började i oktober 2018 genom ett förberedande arbete med tre behovsworkshops inom tre samverkansområden – bosättning, arbete och utbildning och föräldraskap [2]. Syftet med workshoppen var att sätta igång genomförande av RÖK genom att skapa en sammanställning av de insatser som länets aktörer gemensamt identifierat som gynnsamma för individer och länet utifrån aktuella behov. Vidare överlämnades handlingsplanen till sju befintliga regionala nätverk utifrån RÖK samverkansområden, varav Samordningsgruppen [3] fick i uppdrag att styra och prioritera inom överenskommelsens övergripande mål, som i sin tur skulle förvaltas i övriga regionala nätverk, såsom länsgruppen för integration, Resam, FoSam, FIA, Flyktinghandläggarnätverket och Föräldraskapsstödsnätverket. Det var upp till varje nätverk att besluta hur det förhåller sig till RÖK-målen och välja sitt eget tillvägagångssätt för implementeringsarbete. De flesta nätverk valde att hålla sig till sitt ordinarie uppdrag och jobba med RÖK-insatser indirekt när det finns en tydlig koppling till uppdraget medan några beslutade om ett antal särskilda RÖK-insatser utöver sitt ordinarie uppdrag.

Länsstyrelsen fick i uppdrag att följa upp ett implementeringsarbete för att skapa en helhetsbild över pågående samverkan mot uppsatta mål i RÖK, som i sin tur rapporteras till rådet en gång per år. Målsättningen är att skapa en tydlig gemensam bild av genomförandet under 2020 och var vi står idag för att därefter bestämma vart vi ska under 2021. Förutom avrapportering mot uppsatta mål, syftar den kontinuerliga uppföljningen till att fånga goda exempel och framgångsfaktorer för ett pågående regionalt samarbete samt att identifiera utmaningar för att stärka och utveckla arbetet inom integration med fokus på den enskilde individens möjlighet till etablering och, i förlängningen, länets möjlighet till tillväxt.

Metod

Det empiriska materialet för implementeringsarbete under 2020 har samlats in genom individuella semi-strukturerade intervjuer med sammankallande till de sju regionala nätverken. Utifrån det empiriska

materialet har sedan tydliga mönster tagits fram för att senare bearbetas i ett antal lärdomar och rekommendationer för eventuell förlängning av RÖK efter 2021.

Dokumentet vänder sig i första hand till tjänstepersoner och politiker inom myndigheter och kommuner men även till övriga, som exempelvis civilsamhällets organisationer, näringslivet och till alla med intresse för mottagande och etablering.

Avgränsning

Med nyanlända avses i överenskommelsen personer som är mottagna i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning på grund av flykting-skäl eller andra skyddsskäl. Även anhöriga till dessa personer anses vara nyanlända. En person är nyanländ under tiden som hon eller han omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år.

Det finns flera begrepp som handlar om att gemensamt skapa god förutsättning för integration. Det är viktigt med en gemensam definition kring de olika terminologierna för att undvika eventuell begrepps-förvirring. **Samverkan** handlar om att ha en gemensam syn på vad som behöver göras och att ”dra åt samma håll”. Ibland används begreppet **samhandling** för att förstärka aktörernas ansvar att arbeta på ett sätt som harmonierar med övriga aktörers arbete. **Samarbete** innebär att olika parter konkret arbetar tillsammans inom ett visst område för att nå gemensamt uppsatta mål. Sist men inte minst, **samordning** syftar till att tillskansa en bättre helhetssyn för att skapa en mer effektiv resursallokering. För enkelhetens skull, använder vi samlingsbegreppet ”samverkan” i denna rapport.

Den regionala samverkan är en komplex process som pågår ständigt och på olika nivåer. Vi har valt att planera och följa upp samarbete i relation till genomförande av RÖK på tre olika nivåer, där erfarenhetsutbyte är en basnivå, kompetensutveckling är mellan-nivå och gemensamma insatser är den avancerade samverkansnivån. Det finns inget egenvärde i att alltid satsa på gemensamma insatser för effektivare samverkan utan snarare ha en realistisk bedömning vilken typ av samverkan som skapar mervärde. I denna rapport kommer vi att presentera genomförandet av RÖK utifrån de tre nivåerna.

Genomförda insatser

Nedan presenteras insatser genomförda inom överenskommelsens tre samverkansområden: bosättning och mottagande, arbete och utbildning samt hälsa. Insatserna genomfördes under januari–november 2020.

Bosättning och mottagande

Ansvarigt nätverk

Flyktinghandläggarnätverket

Ansvarig samordnande myndighet

Länsstyrelsen Uppsala län

Samverkan inom området ”bosättning och mottagande” sker på två nivåer, erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling. Det är framför allt två typer av insatser som har genomfört flyktinghandläggares nätverksträffar under 2020:

- Både erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling har i hög grad präglats av covid-19-temat sedan i mars, vad gäller både ordinarie träffar samt extra insatta träffar då externa aktörer som till exempel Migrationsverket har bjudits in.
- Det påbörjades en planering för integrering av barnrättsperspektivet i bosättningsfrågor genom erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling av yrkesverksamma. Integreringen är tänkt som en trappa där första steget är diskussion och erfarenhetsutbyte kring hur flyktinghandläggare arbetar med barnrättsperspektivet. Det andra steget är en workshop för behovsinventering för en eventuell gemensam insats, som är ett tredje steg. Under 2020 har nätverket genomfört behovsinventering men workshoppen och den eventuella gemensamma insatsen är uppskjutna till nästa år på grund av covid-19.

Dessutom inledde nätverket en sammanställning av information kring boskolor i samtliga länets kommuner för att skapa en gemensam nulägesbild om flyktingmottagandet som kvalitativ och kvantitativ uppföljning av bosättningslagen i Uppsala län. Under 2020 har enkäten till flyktinghandläggare skickats ut medan sammanställning av rapporten är framflyttad tills 2021 på grund av covid-19.

Enligt flyktinghandläggarna är nätverket ett viktigt dialogforum där man utbyter erfarenheter kring konkreta utmaningar som ofta leder till gemensamma praktiska lösningar oftast med fokus på kompetens-

utveckling. En utmaning är att hitta tid och resurser för gemensamma insatser som ligger utanför ordinarie verksamhet. RÖK ger inget tydligt mandat att prioritera insatser som ligger utanför uppdraget. Det finns inga etablerade former eller riktlinjer för samverkan i överenskommelsen. Den växer snarare organiskt och är personbunden och följaktligen sårbar.

Arbete och utbildning

Ansvarigt nätverk

Forum för en inkluderande arbetsmarknad (FIA)

Ansvarig samordnande myndighet

Region Uppsala

FIA antog en särskild handlingsplan kopplad till RÖK-målen på området arbete den 3 maj 2019. RÖK-aktiviteter formuleras och genomförs inom ramen för FIA:s ordinarie arbete, exempelvis genom ESF-projekt, initiativ genom länsstyrelsens §37- eller §37a-medel eller andra finansieringsformer och samarbeten. Handlingsplanen är ett levande dokument och uppdateras kontinuerligt utifrån parternas behovsbild och förutsättningar. Samverkan inom området ”arbete” har skett på alla tre nivåer under 2020 med fokus på följande insatser:

- FIA har genomfört ett antal aktiviteter utifrån behovet att stärka vägarna till utbildning/arbete för utrikes födda kvinnor med kort utbildningsbakgrund. I samverkan med länsstyrelsen genomfördes en europeisk integrationskonferens med fokus på nyanlända kvinnors integration den 20 januari 2020, där goda exempel från bland annat Nederländerna och nordiska länder (genom Nordiska Ministerrådet) presenterades. Målet med konferensen var att stärka arbetsgivares kunskap, kompetens och förståelse av nyanlända kvinnor som resurs. En annan aktivitet är att Uppsala kommun beviljades ett §37 projekt för mammor som läser SFI under föräldraledigheten. Civilsamhället är engagerat genom representanter för folkbildning.

- Ett annat område i fokus under 2020 har varit insatser för individer som visar låg progression på SFI. Uppsala kommun har genomfört ett projekt kring orsaker för låg progression och en rapport med ett antal rekommenderade åtgärder har tagits fram. Ett digitalt lärcenter har öppnats i Gottsunda och samhällsorienteringen, som är länsgemensam utbildning, har fått medel för digitalisering från samordningsförbundet.
- Länet har, under ledning av Region Uppsala och med finansiering från Samordningsförbundet, mobiliserats kring en ansökan om en länsgemensam regional projektsamordnare för extern finansiering. Ansökan beviljades och projektsamordnaren har påbörjat sitt arbete. Majoriteten av FIA-aktörerna deltar i styrgruppen som har sitt första styrgruppsmöte den 27 november 2020. Satsningen ska stärka kommunernas kapacitet att söka ESF-medel.
- Därutöver har Wiks folkhögskola (Region Uppsala), i samarbete med Tierps kommun, Östhammars kommun samt Heby kommun, mobiliserats kring en ESF-förstudieansökan som syftar till att undersöka möjligheterna att erbjuda insatser lokalt för individer i behov av stöd eller utbildning för att komma i arbete. Detta är ett behov som har uttryckts av kommuner i länet under en tid och behovet av lokala insatser för målgrupper har blivit än större sedan nedläggning av Arbetsförmedlingens lokalkontor och ett försvärande arbetsmarknadsläge sedan pandemins utbrott.
- Gällande ett behov av stöd till arbetsgivare har Samordningsförbundet utvecklat en digital plattform som riktar sig till arbetsgivare i mottagandet av individer i behov av stöd för att komma i arbete eller utöka sin arbetsförmåga. Den digitala plattformen är aktuell för både privata och offentliga arbetsgivare och ligger i linje med identifierade behov av stöd som har uttryckts av kommuner.
- En arbetsgrupp (Region Uppsala och länsstyrelsen) för länsövergripande samverkan med civilsamhällets organisationer har under hösten 2020 påbörjat dialoger om hur ett gemensamt forum för civilsamhället – inom det övergripande området social hållbarhet – skulle kunna formas och användas. Under förutsättning att politik och verksamheter finner arbetsgruppens förslag på upplägg och arbetsätt lämpligt skulle ett forum för civilsamhället kunna initieras under våren 2021.

Samverkan på etableringsområdet/arbetsmarknad under 2020–2021 behöver framför allt fokusera på att

stötta implementering av Arbetsförmedlingens två regeringsuppdrag, i samverkan med kommunerna i länet och övriga berörda aktörer:

- Utbildningar med aktivitetsstöd
- Intensivåret för nyanlända inom etableringen

FIA-nätverk bedömer att samverkan har fungerat väl under 2020. Enligt nätverket har RÖK inte bidragit till mervärde i FIA:s ordinarie uppdrag förutom att vara ett verktyg för inventering av pågående insatser kring integrationsarbete i en gemensam rapport. FIA är ett väletablerat forum inom arbetsmarknadsområdet med ett tydligt syfte att göra insatser utifrån tillgängliga ESF-medel och annan extern finansiering. Därutöver har nätverket redan en verksamhetsplan, mål och indikatorer kopplade till RUS samt strategisk inriktning som resulterar i att RÖK blir överflödig.

Ansvarigt nätverk

Upplandskommuner i samverkan rörande Vuxenutbildning (ReSam)

Ansvarig samordnande myndighet

Uppsala kommun

ReSam bidrar till överenskommelsens mål inom samverkansområdet ”utbildning” genom sitt ordinarie uppdrag. Syftet med nätverket är att utgöra ett forum för ansvariga för vuxenutbildning i länets åtta kommuner för erfarenhetsutbyte och gemensamma insatser utifrån en handlingsplan som antogs 2018 samt dagsaktuella behov. Under 2020 har nätverket jobbat främst med upphandlingar, extrastödjande insatser för yrkesutbildningar på komvux för elever med svenska som andra språk [4] och integrerade yrkesutbildningar [5]. I och med den rådande situationen med coronaviruset har det funnits ett stort behov hos ReSam att ägna flera möten åt anpassning av utbildningar genom exempelvis digitalisering. En positiv konsekvens för samverkan har blivit en bättre uppslutning på månatliga möten i och med övergången till de digitala lösningarna. Nätverket känner även att de har blivit mer sammansvetsade och lösningsinriktade under pandemin som potentiellt leder till bättre kvalitet på gemensamma insatser.

ReSam-nätverket bedömer att samverkan har fungerat väl under 2020 men det återstår ett antal utmaningar speciellt för de mindre av länets kommuner. Att nämna några är tufft ekonomiskt läge för vuxenutbildning i kombination med mycket

ansvar och bristande mandat på vissa områden. Dessutom finns det en större kontext som ReSam befinner sig i. Till exempel, mycket energi och resurser läggs på att ta fram kombinerade yrkesutbildningar för nyanlända för att rusta dem med kompetens och kunskaper utifrån marknadens behov. Samtidigt är de faktiska anställningarna beroende av arbetsgivares beredskap att anställa.

Stort fokus under 2021 kommer att vara på att skapa bättre möjligheter för anställningsbarhet för de som har svagare kunskaper i svenska. En modell för det skapades i ett KIVO-C-projekt, då en arbetsplats erbjuder ett stöd i form av mentor med en pedagogisk kompetens som pratar individens modersmål. KIVO-C-modellen testades med framgång inom vårdbranschen och kommer att spridas till fler branscher under nästa år. Dessutom beviljades Skolverket ESF-medel för att utse några regioner i riket som kommer att jobba särskilt med att vidareutveckla integrerade yrkesutbildningar. Det pågår en diskussion om att välja Uppsala län för pilot i projektet.

Vidare samverkar ReSam-aktörer kring två utbildningsinsatser som är grundpelare i etableringsprogrammet, nämligen svenska för invandrare (SFI) och samhällsorientering (SO). Samhällsorientering (SO) är en länsövergripande utbildningsinsats där fem av länets åtta kommuner samverkar under samordning av Uppsala kommun. Samverkan regleras i en överenskommelse mellan ReSams medlemmar. Fokus under 2020 har varit på utökning av ett antal timmar från 80 till 100 samt digitalisering av utbildningen med anledning av covid-19.

Anpassningsprocessen har varit utmanande men i nuläget läser de flesta grupper SO på distans. Kurser på somaliska och swahili som pausades i mars har återupptagits under höstterminen. Som ett stöd i digitaliseringsprocessen och språkstöd använder Uppsala kommun sig av projektmedel från samordningsförbundet för att bygga upp en läroplattform för både SO och SFI. Uppsala kommun bedömer att samverkan kring SO fungerar väl men samtidigt finns det utvecklingspotential. Först kvarstår en utmaning med att rekrytera deltagare i andra kommuner. För att tackla detta har samverkan startats mellan samhällskommunikatörer i Uppsala kommun och flyktinghandläggare i samverkanskommuner kring praktiska individcentrerade frågor. Dessutom saknas det möjlighet för vidareutbildning av nya kommunikatörer efter att det nationella projektet MILSA [6] avslutas.

Ansvarigt nätverk

Forum för samverkan (FoSam)

Ansvarig samordnande myndighet

Uppsala universitet

FoSams nätverk för samordnare är en arena för samverkan mellan universitet, skola och förskola som startades på uppdrag av Skolverket 2016 med syfte att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända genom erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling med tydligare koppling till vetenskaplig grund. FoSams länsövergripande uppdrag har bidragit till genomförande av RÖK-målen kopplade till utbildning, då Uppsala universitet i samverkan med kommuner/skolhuvudmän har jobbat med att stärka arbetet med att möta nyanlända barn och ungdomar i förskole- och skolverksamhet.

Under 2020 har nätverket organiserat ett antal gemensamma träffar för att möjliggöra dialog och kommunikation mellan forskare och yrkesverksamma kring specifika frågor som rör nyanlända barn och ungdomars integration. Vårens arbete har till viss del påverkats av pandemin genom att samordnarna har varit tvungna att prioritera annat arbete.

I samråd med deltagande samordnare och med Skolverkets ansvariga har beslut tagits om att efter vårterminen 2020 avsluta Uppsala universitets nätverk. Detta på grund av att det är ett relativt litet nätverk (inför hösten har enbart sex kommuner anmält intresse) vilket resulterar i att nätverket blir väldigt sårbart vid frånvaro. Samordnarna menar även att möjligheten i att delta i ett större nätverk (t.ex. i Stockholm eller Gävle) skulle möjliggöra ett bredare erfarenhetsutbyte och än mer dynamiska diskussioner. Samordnare för nätverket redogör att nätverket har varit en bra mötesplats för att synliggöra samordnares roll i egna kommuner och att utbyta erfarenheter med kollegor från andra kommuner. Möten mellan lärare och forskare har varit givande och tagande, då forskningen har fått input direkt från verksamheten och verksamheten har berikats med ett vetenskapligt underlag. Ett förslag på samarbete i framtiden är att skapa mötesplatser över professionsgränser för bredare dialog mellan skola, socialtjänsten och fritid, där både praktiska och akademiska perspektiv bejakas. En bredare samverkan ger bättre förståelse för varandras uppdrag.

Hälsa och föräldraskap

Samverkansrådet Centrum för hälsa och integration har under ett antal år fungerat som en arena för informationsöverföring, erfarenhetsutbyte och dialog kring arbete gentemot målgrupperna asylsökande och andra nyanlända. Centrum för hälsa och integration har bestått av Region Uppsala och länets kommuner samt Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Länsstyrelsen Uppsala län, Migrationsverket och Röda korset. Samverkansrådet har dock inte varit aktivt sedan 2019 och det finns för tillfället inget nätverk med ett likdanande uppdrag.

Frågorna har delvis hanterats inom ramen för andra nätverk som flyktinghandläggarnätverket eller länsgruppen för integration utifrån deras ordinarie uppdrag. Ett exempel är en workshop med tema psykisk ohälsa som anordnades av länsstyrelsen i samarbete med Region Uppsala november 2019. Syftet med insatsen var att göra behovsanalys som har utmynnats i en uppföljning i form av fördjupad utbildning för yrkesverksamma i januari 2021.

I en PM från 13 augusti 2020 föreslår Region Uppsala en ny samverkansstruktur för att hantera hälsofrågor inom ramen för befintliga nätverksstrukturer med följande förslag till ansvarsfördelning:

Samordningsgrupp Rådet för social hållbarhet

- Utgör plattform för flernivådialog (stat-region-kommun) kring genomförande av gemensamma insatser.

Länsgruppen för integration

- Ansvarar för att identifiera hälsorelaterade hinder för etablering, integration och delaktighet i samhällsliv.
- Ansvarar för att identifiera kunskapsluckor och behov av informationsinsatser till aktörerna och till målgruppen.
- Utgör plattform för flernivådialog (stat-region-kommun) kring behov av insatser.

Tjänstledning HSVO

- Samverkar kring hälsofrämjande och förebyggande insatser riktade till målgruppen, särskilt fokus på psykisk hälsa.

- Samordnar insatser för informations- och kunskapspridning till aktörer och till målgruppen både när det gäller information om hur vårdkedjan fungerar och kunskap om hälsofrågor som är särskilt relevanta för målgruppen.

I intervjuerna har det framkommit att det finns förbättringsförslag vad gäller informationsflöden. Ett förslag som Region Uppsala (se ovan) tagit upp är att en deltagare ska ingå i både Tjänsteledning HSVO och Samordningsgruppen för Rådet för social hållbarhet. Deltagaren har i så fall en utpekad roll att säkerställa informationsutbytet och utgör en länk mellan de båda grupperingarna. Här krävs fortsatt arbete för att bland annat genomlys vilka effekter en sådan lösning skulle ha för olika delar av integrationsarbetet. Det är också viktigt att säkerställa hur informationsflödet i praktiken ska fungera för att driva frågorna och vilket mandat den utpekade deltagaren då har.

Det har också framkommit att det efterfrågas tydligare kontaktvägar mellan kommunerna och Region Uppsala för operativ samverkan kring målgrupper asylsökande, nyanlända, ensamkommande barn och unga.

Det finns ett behov av att konkretisera hur och om länsgruppen för integration som en bred integrationsplattform skulle kunna hantera hälsofrågor. Länsgruppen är idag inte rustad att hantera frågan i sin nuvarande utformning och uppdrag men styrkan med den gruppen är att de statliga myndigheterna finns representerade.

Ansvarigt nätverk

Länsgruppen för integration

Ansvarig samordnande myndighet

Länsstyrelsen Uppsala län

Länsgruppen för integration är ett informationsforum för länets kommuner, Region Uppsala, Uppsala universitet, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket, som sammankallas av läns-

styrelsen tre gånger per år. Forumets upptagningsområde är större än hälsofrågor då det omfattar informationsutbyte kopplat till samtliga RÖK-samverkansområden. Samtidigt pågår det en diskussion om att länsgruppen blir en mötesplats för behovsinventering inom hälsoområdet som beskrivs ovan. Därför rapporteras dess aktiviteter under samverkansområdet ”Hälsa”. Under 2020 har länsgruppen genomfört följande aktiviteter förutom sedvanliga informationsutbytet:

- Det startades en arbetsgrupp för en gemensam ansökan för en studieresa till Jordanien med syfte att stärka flyktingmottagande i länet eller en eventuell annan gemensam insats. Insatsen har inte verkställts till följd av flera anledningar.
- Det inleddes ett utökat samråd med Migrationsverket i början på året som skulle utmynna i effektivare dialog med kommunerna. Samrådet skedde i samverkan med Länsstyrelsen Gävleborg.

Utmaningen var att bara en kommun i Uppsala län prioriterade och/eller fick mandat att delta som hindrade implementering.

Det arrangerades några extra insatta möten kring hur covid-19 påverkat verksamheterna och att informera om nationella samt regionala åtgärder som är relevanta för migration och integration.

Under 2021 planerar länsgruppen att anordna tre samverkansmöten för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling, därav varje möte är kopplat till ett av RÖK:s samordningsområde.

Ansvarigt nätverk

Föräldraskapsstödsnätverket

Ansvarig samordnande myndighet

Länsstyrelsen Uppsala län

Föräldraskapsstödsnätverket [7] arbetar aktivt med målgruppen nyanlända genom kontinuerligt erfarenhetsutbyte och gemensam kompetensutveckling. Under 2020 prioriterades följande aktiviteter:

- Anpassning och riktat stöd för jämställt och jämlikt föräldraskapsstöd för att säkerställa ett jämlikt föräldraskapsstöd och bemötande genom anpassning till andra språk och kulturer. Det har gjorts en extra satsning mot jämställt föräldraskapsstöd som riktar sig till familjecentralen som jobbar med kommunen och idéburen sektor. I den satsningen har fokus varit på bland annat spridning av

material ”En förälder blir till” [8]. Samhällskommunikatörer har gått Bris utbildning ”Föräldraskap i Sverige” [9] och information om tonårsparlören har spridits på olika språk [10]. Slutligen, har nätverket arbetat aktivt med att sprida Folkhälsomyndighetens material om rökfria miljöer på olika språk [11] samt länsstyrelsens folder om ANDT på lätt svenska och info-generatorn [12].

- En nätverksträff under våren dedikerades till temat nyanlända som en särskild utsatt grupp med anledning av covid-19. Uppföljning av denna diskussion gjordes inom ramen för en workshop för sociala konsekvenser av covid-19 som anordnades i samarbete mellan länsstyrelsen och Region Uppsala den 16 november [13]. Resultatet av workshoppen kommer att presenteras till rådet för social hållbarhet.
- Uppsala kommun har jobbat med ett utvecklingsprojekt finansierat av länsstyrelsen inom ramen för statsbidraget §37a med målet att vidareutveckla befintlig samhällsorientering med föräldraskapsstöd.

Under 2021 kommer nätverket att satsa vidare på jämställt och jämlikt föräldraskap samt normkritiskt tänkande. Nätverket kommer även arbeta med att se över sitt uppdrag och koppla det tydligare till RÖK-målen för att mäta resultat och effekter på samarbete med fokus på RÖK. Generellt bedöms samverkan givande i nätverket men vissa utmaningar finns, till exempel sårbarhet av uppdraget om beror helt och hållet på den som sammankallar nätverket då det lätt blir ett sidouppdrag. En annan utmaning är representation av funktioner som ingår i nätverket när det behövs att prioritera insatser kopplade till resurser då ett sådant mandat ofta saknas. Man behöver också ett förtydligande kring förväntade resultat och effekter för RÖK-arbete kopplat till föräldraskap med tydligare former och ansvarsfördelning.

Lärdomar och rekommendationer

1.

Uppföljning av genomförandearbetet genom befintliga regionala nätverk har visat att överenskommelsen har varit ett bra verktyg för att skapa en helhetsbild över alla insatser som är relevanta för dess samverkansområden ”bosättning och mottagande”, ”arbete och utbildning” och hälsa. Överenskommelsen har också bidragit till spridning av information om de olika nätverkens uppdrag samt till samverkan mellan nätverken. Däremot har överenskommelsen haft en begränsad roll i prioritering av insatserna som ligger utanför nätverkens och aktörernas ordinarie uppdrag. Även de nätverken som har tagit fram en särskild handlingsplan kopplad till RÖK-målen reflekterar att det saknas mandat och resurser för att prioritera RÖK-insatser. Det resulterar i att RÖK kan uppfattas som ett sidouppdrag snarare än strategi som styr länets arbete.

En rekommendation vid eventuell förlängning av RÖK efter 2021 är att tydliggöra överenskommelsens mandat i relation till andra strategier som, till exempel RUS och samverkanspartners ordinarie uppdrag. Det behövs även tydligare beskrivning av ansvarsfördelning och ägarskap som går hand i hand med förankring av dokumentet i respektive organisationer kopplat till konkret mandat och resurser.

2.

En annan observation är att överenskommelsens breda strategiska mål har erbjudit frihet att anpassa insatser för varje år utifrån befintliga behov inom varje samverkansområde, som upplevs som positivt för genomförandearbete. Samtidigt bidrar avsaknad av etablerade former och riktlinjer för samverkan till att överenskommelsen snarare blir en viljeriktning, en vision, än handlingsplan som kan leda till att den prioriteras bort. Samverkan växer snarare organiskt och är personbunden och är följaktligen sårbar.

Förslaget vid eventuell förlängning av överenskommelsen är att samverka kring ett antal konkreta insatser istället för övergripande mål med tydlig ansvarsfördelning och format. Ett gott exempel på en sådan samverkan är arbete med ett av rådets prioriterade område ”hälsa, trygghet och goda livsvillkor i socio-ekonomiskt utsatta områden” där rådsmedlemmar har kommit överens om ett antal insatser med tydliga indikatorer för uppföljning, förväntade resultat samt ansvarsfördelning i kopplade till genomförande arbetsgrupper. I sammanhanget är det värt att poängtera vikten av bottom-up arbetssätt vid val

av insatserna då de ska växa från konkreta behov och uppdrag.

3.

Uppföljningen visade att de flesta nätverk samverkar genom erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling som visar på ett stort behov av information från omvärlden för att genomföra egna uppdrag. En identifierad svaghet enligt intervjuerna är att man oftast inte hinner med omvärldsbevakning av området utanför sitt uppdrag och att det är obefintlig koppling till forskning. Ett förslag på samarbete i framtiden är att skapa mötesplatser över professionsgränser för bredare dialog mellan olika verksamheter där både praktiska och akademiska perspektiv beaktas. En bredare samverkan ger bättre förståelse för varandras uppdrag.

4.

Länsgruppen för ensamkommande barn och unga är ett nätverk som samlar kommuner i Uppsala län kring frågor som rör ensamkommande barn och unga, samtliga kommuner har en eller flera tjänstemän representerade i nätverket. Syftet med nätverket är att stärka samverkan, bidra till regionala lägesbilder och en plattform för kompetensutveckling inom området.

Frågor om mottagande och etablering av ensamkommande barn och unga ligger utanför gällande regional överenskommelse om integration och etablering och är därför inte inkluderade i denna rapport. EKB-nätverket ser flera fördelar med att integrera EKB-frågor i den övergripande överenskommelsen vid eventuell förlängning efter 2021. För det första, fortsätter mottagande av målgruppen ensamkommande barn och unga minska och därför behöver uppdraget integreras i större sammanhang för att behålla kompetens och beredskap inför framtiden. Vidare är många frågor som berör barn och ungdomars mottagande, utbildning och hälsa en naturlig del av övriga regionala integrationsinsatser. Följaktligen, kommer samverkan mellan EKB-området och övriga integrationsområden att leda till bättre helhetsbild och högre kvalitet av gemensamma insatser för målgruppen. Slutligen, finns det en stor utvecklingspotential för nätverket genom att delta i potentiellt förnyelsearbete med nya samverkansformer, mandat och ansvarsfördelning för att främja integration och etablering på ett konkret och handlingskraftigt sätt.

Fotnoter

[1] Rådet för social hållbarhet leds av landshövdingen i Uppsala län. Det är länets högsta strategiska forum inom social hållbarhet och består av alla kommunchefer i länet samt chefer på regional nivå från länsstyrelsen, Region Uppsala, Migrationsverket, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Polisen, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården, Nationellt centrum för kvinnofrid samt länets två universitet. Rådet för social hållbarhet är det organ som formellt beslutar om överenskommelsen. Mer information om rådets struktur och arbete finns på <https://www.lansstyrelsen.se/uppsala/samhalle/social-hallbarhet/rad-for-social-hallbarhet.html>

[2] Deltagande organisationer var länets kommuner, Länsstyrelsen Uppsala län, Region Uppsala, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Uppsala universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, Försäkringskassan, Samordningsförbundet i Uppsala län, Företagarna och representanter från civilsamhället via Uppsala Läns Bildningsförbund.

[3] Samordningsgruppen består av representanter från några av länets kommuner samt representanter från Region Uppsala, Länsstyrelsen Uppsala län och ett antal andra statliga myndigheter som finns representerade i rådet.

[4] Ett uppdrag från Skolverket från oktober 2020.

[5] Yrkesutbildning med integrerad språkutbildning för nyanlända.

[6] MILSA utbildningsplattform är en nationell satsning för samhälls- och hälsokommunikatörer med fokus på utbildning, erfarenhetsutbyte och nätverksbyggande. Projektet har stöd från Europeiska Socialfonden och Socialdepartementet. I projektet samverkar universitet, länsstyrelserna, experter inom olika sakområden samt olika idéburna organisationer på både nationell och internationell nivå. Mer information finns på <https://www.informationsverige.se/sv/jag-arbetar-med-malgruppen/samhallsorientering/milsa---utbildningsplattform/>

[7] Nätverket leds av länsstyrelsen och Region Uppsala. Syftet är erfarenhets- och kunskapsutbyte, att uppmärksamma lokala behov och att tillsammans utveckla och stärka arbetet med föräldraskapsstöd lokalt och regionalt.

[8] Mer information finns på <https://www.jamstall.nu/verktyglada/en-foralder-blir-till/>

[9] Mer information finns på <https://www.bris.se/om-bris/vart-arbete/brisakademin/foraldraskap-i-sverige/>

[10] Mer information finns på <https://www.iq.se/tonarsparloren/broschyrer-pa-andra-sprak/>

[11] Mer information finns på <https://www.folkhalsomyndigheten.se/rokfrimiljo/for-alla/>

[12] Mer information finns på <http://www.infogeneratorn.se/>

[13] Programmet finns på <https://www.lansstyrelsen.se/uppsala/om-oss/kalender/kalender-dold/2020-10-13-inbjudan-till-workshop-om-social-utsatthet-och-covid-19.html>

BESÖK **BÄVERNS GRÄND 17**
RING **010 - 223 30 00**
LÄS **LANSSTYRELSEN.SE/UPPSALA**
MEJLA **UPPSALA@LANSSTYRELSEN.SE**

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN